

Sygn. akt VIII Gz 142/18

POSTANOWIENIE

Dnia, 5 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie, Wydział VIII Gospodarczy,

w składzie:

Przewodniczący:SSO Natalia Pawłowska-Grzelczak (spr.)

Sędziowie:SO Anna Górnik

SO Patrycja Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2018 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy w wniosku dłużniczki (...) spółki akcyjnej z siedzibą w S.

na skutek zażalenia dłużniczki na zarządzenie przewodniczącego składu orzekającego Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z 27 grudnia 2017 r. w sprawie XII GU 290/17

postanawia:

uchylić zaskarżone zarządzenie.

SSO Anna Górnik SSO Natalia Pawłowska- Grzelczak SSO Patrycja Baranowska

UZASADNIENIE

Dłużniczka (...)A. w S., działając bez zawodowego pełnomocnika, złożyła 13 września 2017 r. do Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie wniosek o ogłoszenie jej upadłości jako przedsiębiorcy z uwagi na to, że stała się niewypłacalna.

Przewodniczący składu orzekającego Sądu Rejonowego zarządzeniem z 25 października 2017 r. zobowiązał wnioskodawczynię do uzupełnienia, w terminie 7 dni pod rygorem zwrotu wniosku, następujących braków formalnych wniosku o ogłoszenie upadłości:

- 1) wskazanie miejsca, w którym znajduje się główny ośrodek podstawowej działalności dłużniczki;
- 2) wskazanie okoliczności, które uzasadniają wniosek i ich uprawdopodobnienie;
- 3) informację, czy dłużnik jest uczestnikiem podlegającego prawu polskiemu lub prawu innego państwa członkowskiego systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych w rozumieniu ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami;
- 4) aktualny wykaz majątku z szacunkową wyceną jego składników;
- 5) bilans sporządzony przez dłużniczkę dla celów postępowania, na dzień przypadający w okresie trzydziestu dni przed dniem złożenia wniosku;

- 6) spis wierzycieli z podaniem ich adresów i wysokości wierzytelności każdego z nich oraz terminów zapłaty, a także listę zabezpieczeń dokonanych przez wierzycieli na jej majątku wraz z datami ich ustanowienia;
- 7) spis podmiotów zobowiązanych majątkowo wobec dłużniczki wraz z adresami, z określeniem wierzytelności, daty ich powstania i terminów zapłaty;
- 8) informację o miejscu zamieszkania reprezentantów spółki lub osoby prawnej i likwidatorów, jeżeli są ustanowieni;
- 9) uiszczenie zaliczki na wydatki w kwocie 4.251,21 zł.

Zobowiązanie doręczono dłużniczce 30 października 2017 r.

Datowanym na 31 października 2017 r. pismem nadanym 6 listopada 2017 r. wnioskodawczyni wskazała, że adres głównego ośrodka podstawowej działalności spółki na ul. (...) w S., nadto poinformowała, że główny inwestor i akcjonariusz wycofał się z inwestowania, a w związku z tym spółka utraciła finansowanie bieżącej działalności a co za tym idzie płynność finansową i nie jest w stanie uregulować swoich zobowiązań, wskazała, że spółka podlega prawu polskiemu i nie jest uczestnikiem systemu, o którym mowa w punkcie 3 zarządzenia. Wskazała też, że na majątku spółki nie ustanowiono zabezpieczeń przez wierzycieli, a reprezentowana jest przez R. M. jako prezesa zarządu i P. K. jako wiceprezesa zarządu (podając jednocześnie ich adresy), przy czym P. K. 18 września 2017 r. złożył rezygnację.

Dodatkowo wnioskodawczyni wskazała, że dołącza do pisma aktualny wykaz majątku (Ewidencja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych w roku 2017) według stanu na 31 sierpnia 2017 r., bilans sporządzony na 31 sierpnia 2017 r., spis wierzycieli na 12 września 2017 r., spis podmiotów zobowiązanych majątkowo – należności (rozrachunki na 12 września 2017 r.) oraz potwierdzenie uiszczenia zaliczki na wydatki.

Przewodniczący składu orzekającego Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie zarządzeniem z dnia 27 grudnia 2017 r. w sprawie XII GU 290/17 zwrócił wniosek dłużniczki o ogłoszenie jej upadłości. Uzasadniając swoje stanowisko wskazał na zobowiązanie wnioskodawczyni zarządzeniem z 25 października 2017 r. do uzupełnienia braków formalnych wniosku pod rygorem jego zwrotu i uznał, że o ile dłużniczka ustosunkowała się do zobowiązania w terminie, to jednak nie uzupełniła wszystkich braków wniosku, a tylko niektóre. Jak wskazano w uzasadnieniu przedłożony przez dłużniczkę wykaz majątku zawiera jedynie wartości bilansowe zamiast wskazania szacunkowej wyceny poszczególnych składników; przedłożony spis wierzycieli nie zawiera terminów zapłaty wierzytelności, a podane daty spłaty pożyczki, czy daty dokumentów, czy ogólnikowe posługiwanie się w tym dokumencie pojęciem „termin”, nie jest jednoznaczne i nie można ich wskazania uznać za wykonanie zobowiązania. Podobnie w spisie podmiotów zobowiązanych majątkowo wobec dłużniczki nie podano daty terminów zapłaty wierzytelności. Tymczasem dane dotknięte wskazanymi brakami są niezbędne do ustalenia stanu niewypłacalności dłużniczki i dokonania oceny negatywnych przesłanek ogłoszenia upadłości. Nadto przewodniczący dodał, że oświadczenie o prawdziwości danych zawartych we wniosku o ogłoszenie upadłości z 12 września 2017 r. nie obejmuje okoliczności wskazanych w piśmie dłużniczki datowanego na 31 października 2017 r.

Dłużniczka, od tego etapu reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, złożyła dnia 29 stycznia 2018 r. zażalenie na wskazane zarządzenie (doręczone jej 22 stycznia 2018 r.) zaskarżając je w całości i domagając się jego uchylecia i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Podniosła przy tym następujące zarzuty:

- naruszenia art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 35 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 2344) – zwanej dalej „p.u”, poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i sformułowanie wezwania wnioskodawczyni do uzupełnienia braków formalnych wniosku w sposób uniemożliwiający wnioskodawczyni prawidłową realizację nałożonego obowiązku procesowego, a ponadto niepouczenie jej (działającej bez profesjonalnego pełnomocnika), że w przypadku braku możliwości dołączenia do wniosku dokumentów, o których mowa w art. 23 ust. 1 p.u., powinna podać przyczyny ich niedołączenia oraz je uprawdopodobnić;

- naruszenia art. 130 § 2 k.p.c. w zw. z art. 35 p.u., poprzez jego niezasadne zastosowanie i orzeczenie o zwrocie wniosku, mimo wadliwego wezwania wnioskodawczyni do uzupełnienia braków formalnych wniosku.

Uzasadniając swoje stanowisko wnioskodawczyni powołała się na wyrażony przez Sąd Okręgowy w Toruniu (w postanowieniu z 5.07.2016 r. w sprawie VI Gz 91/16) pogląd, zgodnie z którym wezwanie do uzupełnienia braków winno być tak sformułowane, by umożliwiała stronie prawidłową realizację nałożonego obowiązku procesowego. Z kolei wadliwe wezwanie do uzupełnienia braków nie może następnie uzasadniać zwrotu pisma. W szczególności jeżeli jest adresowane do strony działającej bez profesjonalnego pełnomocnika, wezwanie do usunięcia braków pisma powinno zawierać komunikat jasny i na tyle zrozumiały, by u strony, do której jest skierowany, zminimalizować możliwość powstania wątpliwości co do oczekiwania sądu w zakresie poprawnego wykonania wezwania. Sposób redakcji wezwania musi uwzględniać więc w pewnym zakresie także poziom percepcji języka prawniczego przez adresata. Inaczej (z użyciem fachowych zwrotów i poprzeniem na wskazaniu odpowiednich przepisów) może więc być formułowane zarządzenie kierowane do osób posiadających kwalifikacje radcy prawnego lub adwokata, a inaczej (z bardziej szczegółowym opisem czynności wymaganych do usunięcia braków) – zarządzenie kierowane do strony nie reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego.

Na tym tle wnioskodawczyni podniosła, że kierowane do wnioskodawczyni wezwanie do uzupełnienia braków zostało sformułowane w sposób niezrozumiały dla adresata niemającego wykształcenia prawniczego i umiejętności dokonywania samodzielnej wykładni obowiązujących przepisów prawa upadłościowego. Wobec zaś takiej redakcji wezwani, zdaniem wnioskodawczyni, należy przyjąć, że skutecznie uzupełniła braki swojego wniosku, m. in. poprzez złożenie wykazu majątku, spisu wierzycieli oraz spisu podmiotów zobowiązanych majątkowo wobec dłużnika ze wskazaniem odpowiednich terminów, a przy tym kuriozalne jest jej zdaniem, że Sąd Rejonowy zarzucił wnioskodawczyni, że uzupełniając braki nie złożyła oświadczenia o prawdziwości danych zawartych we wniosku, skoro nie została w tym zakresie pouczona.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie okazało się uzasadnione o tyle, że spowodowało uchylenie zaskarżonego zarządzenia.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że wymogi formalne wniosku o ogłoszenie upadłości określa art. 22 p.u., jednocześnie w art. 22a p.u. nakładając obowiązek uiszczenia zaliczki na wydatki związane z postępowaniem w przedmiocie ogłoszenia upadłości. Dodatkowe wymogi dla wniosku określa art. 23 p.u. na wypadek, gdy wnioskodawcą jest sam dłużnik. Wskazane przez Przewodniczącego braki wniosku, do których uzupełnienia wezwał dłużniczkę znajdowały oparcie w art. 22 ust. 1 pkt 2-4 p.u. oraz w art. 23 ust. 1 pkt 1-3 i 5-8, a nadto do uiszczenia zaliczki zgodnie z art. 22a p.u. Nadto art. 23 ust. 3 p.u. stanowi, że jeżeli dłużnik nie może dołączyć do wniosku dokumentów, o których mowa w ust. 1, powinien podać przyczyny ich niedołączenia oraz je uprawdopodobnić. Zdaniem Przewodniczącego wnioskodawczyni nie wykonała nałożonego na nią zobowiązania co do aktualnego wykazu majątku z szacunkową wyceną jego składników (art. 23 ust. 1 pkt 1 p.u.), jak też zarzucał wskazanym przez wnioskodawczynię m.in. datą spłat pożyczki zbytnią „ogólnikowość”.

Tymczasem wnioskodawczyni przedłożyła wykonując zobowiązanie dokumenty, w których wskazane są składniki majątkowe oraz określona jest ich wartość (k. 28-29 akt sprawy), przy czym to, że jest to wartość bilansowa nie przesądza jeszcze o tym, że nie jest ona zgodna z wartością szacunkową tych składników majątkowych, przy czym kwestia ta powinna być przedmiotem merytorycznej oceny dokonanej przez Sąd Rejonowy, a nie przez Przewodniczącego na etapie sprawdzania braków formalnych wniosku. Analogicznie w tym zakresie potraktować należy zarzucane w uzasadnieniu zwrotu wniosku „ogólnikowość” danych w spisie wierzycieli, czy posługiwaniu się pojęciem „termin”. Kwestie te powinny bowiem podlegać ocenie Sądu Rejonowego dopiero na etapie postępowania merytorycznego, a przedłożone dokumenty powinny zostać wówczas przez ten Sąd ocenione stosownie do art. 233 k.p.c. w zw. z art. 35 p.u.

W konsekwencji – abstrahując od tego, jak może być dokonana przez Sąd I instancji w wyniku merytorycznego rozpoznania wniosku ocena przedłożonych dowodów – samo ich złożenie i ustalenie, że zawierają treść, o której mowa w art. 22 i 23 p.u., jest wystarczające dla dalszego nadania biegu sprawie, a tym samym dokonanie zwrotu wniosku było niezasadne, a ocena przedłożonych dowodów przedstawiona na uzasadnienie tego zwrotu przedwczesna.

Na marginesie zaznaczyć trzeba, że w ocenie Sądu Okręgowego niezasadnie jednak wnioskodawczyni w zażaleniu – reprezentowana już przez zawodowego pełnomocnika – podnosi, że zarządzenie wzywające do usunięcia braków wniosku było sformułowane w sposób niejasny, przekraczający możliwości percepcyjne wnioskodawczyni. Podkreślenia wymaga, że wnioskodawczyni jest przedsiębiorcą, a zatem podmiotem profesjonalnym, który funkcjonuje w określonym otoczeniu prawnym i dla którego znajomość prawa choćby w podstawowym zakresie jest konieczna do prowadzenia działalności w zgodzie z przepisami. Jednocześnie trzeba też zaznaczyć, że przepisy p.u. dotyczące wymogów formalnych wniosku o ogłoszenie upadłości zostały przez prawodawcę sformułowane w sposób dostatecznie jasny i co do zasady nie wymagają pogłębionej wykładni (na co wskazuje także lakoniczność komentatorów wyjaśniających te przepisy, częstokroć sprowadzająca się do ich powtórzenia i wskazania przykładów z praktyki – por. np. R. Adamus, Prawo upadłościowe. Komentarz, Warszawa 2016; P. Zimmerman, Prawo upadłościowe. Komentarz, Warszawa 2016; S. Gurgul, Prawo upadłościowe. Komentarz, Warszawa 2018).

W związku z powyższym Sąd Okręgowy – na podstawie art. 386 § 1 w zw. art. 297 § 2 zdanie pierwsze i w zw. z art. 35 p.u. – orzekł jak na wstępie uchylając zaskarżone zarządzenie.

SSO Anna Górnik SSO Natalia Pawłowska- Grzelczak SSO Patrycja Baranowska

Sygn. akt VIII Gz 142/18

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)